

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดื่มสุราแบบเสี่ยงของ นักเรียนอาชีวศึกษาชาย จังหวัดศรีสะเกษ*

Factors Related to Hazardous Drinking Among Male Vocational Students in Sisaket Province*

ฉัตรชัย พิมาทัย** Pornnapa Homsin*** รุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวศน์****
Chatchai Pimathai** Pornnapa Homsin*** Rungrat Srisuriyawet****

บทคัดย่อ

พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นยังคงเป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญในสังคมไทย ปัจจุบัน การวิจัยเชิงหาความสัมพันธ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความชุกของการดื่มสุราแบบเสี่ยงและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดื่มสุราแบบเสี่ยงของนักเรียนอาชีวศึกษาชาย กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาคือนักเรียนอาชีวศึกษาชาย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ จำนวนทั้งหมด 240 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแบบสอบถามความเครียด การรับรู้สรรถนะแห่งตนในการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทศนคติต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สัมพันธภาพกับครอบครัว แบบประเมินปัญหาการดื่มสุรา มีค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือเท่ากับ .78 .90 .79 .77 และ .98 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและสถิติ Binary logistic regression

Received: May 5, 2020

Revised: June 22, 2020

Accepted: August 21, 2020

* วิทยานิพนธ์หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

* A Thesis for the degree of Master of Nursing Science Program in Community Nurse Practitioner, Faculty of Nursing, Burapha University.

** นิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

** A Student of Master of Nursing Science Program in Community Nurse Practitioner, Faculty of Nursing, Burapha University E-mail: Krutatar@hotmail.com

*** ผู้แต่งหลัก, รองศาสตราจารย์, คณะพยาบาลศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา

*** Corresponding Author, Associate Professor, Faculty of Nursing, Burapha University, E-mail: phomsin09@gmail.com

**** รองศาสตราจารย์, คณะพยาบาลศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา

**** Associate Professor, Faculty of Nursing, Burapha University

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความชุกของการดื่มสุราแบบเสี่ยง ร้อยละ 49.5 โดยพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดื่มสุราแบบเสี่ยงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ การใช้สารเสพติดอื่น (AOR=5.76, 95% CI=1.71-19.43), การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเพื่อน (AOR=3.54, 95% CI=1.41-8.91), การรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (AOR=3.35, 95% CI=1.79-6.28), ความเครียด (AOR=1.95, 95% CI=1.02-3.75) และทัศนคติต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (AOR=1.95, 95% CI=1.04-3.68) ผลการวิจัยเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการพัฒนาโปรแกรมที่เน้นการส่งเสริมความสามารถในการจัดการความเครียด ทักษะการปฏิเสธและ การมีทัศนคติที่เหมาะสมเพื่อการป้องกันการดื่มสุราแบบเสี่ยงในนักเรียนอาชีวศึกษาชายที่มีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: การดื่มสุราแบบเสี่ยง นักเรียนอาชีวศึกษาชาย วัยรุ่น

Abstract

Alcohol drinking among adolescents is still an important public health problem in Thai society. The purposes of this correlational research were to identify the prevalence of hazardous drinking and factors related to hazardous drinking among male vocational students. The study was conducted with 240 male vocational students in Sisaket province through the *cluster random sampling* procedure. Research instruments included the stress, alcohol drinking refusal self-efficacy, attitude towards alcohol drinking, family attachment and alcohol use disorder identification tests (AUDIT), The reliabilities were .78, .90, .79, .77 and .98 respectively. Data were analyzed by using descriptive statistics and binary logistic regression.

The results revealed that the prevalence of hazardous drinking was 49.5%. The significant factors related to hazardous drinking among male vocational students were illicit drug use (AOR=5.76, 95% CI=1.71-19.43), peer alcohol drinking (AOR=3.54, 95% CI=1.41-8.91), alcohol drinking refusal self-efficacy (AOR=3.35, 95% CI=1.79-6.28), stress (AOR=1.95, 95% CI=1.02-3.75) and attitude towards alcohol drinking (AOR=1.95, 95% CI=1.04-3.68). Results of the study serve as basic information for people involved in developing effective interventions for hazardous drinking prevention among male vocational students. Those interventions should be focused on enhancing stress management and drinking refusal self-efficacy skills, including increasing appropriate attitude towards alcohol drinking.

Keywords: hazardous drinking, male vocational students, adolescents

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พฤติกรรมกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น เป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เนื่องจากส่งผลกระทบต่อทั้งต่อสุขภาพและร่างกายของผู้ดื่ม และยังส่งผลกระทบต่อสังคมอีกด้วย¹ จากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติในปี พ.ศ. 2558² ที่ศึกษาในกลุ่มวัยรุ่นอายุ 15-19 ปี พบว่าความชุกของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 12.92 ในปี พ.ศ. 2550 เป็นร้อยละ 19.4 ในปี พ.ศ. 2558 และการดื่มแบบผิดปกติ (problem drinking/alcohol use disorder) เป็นการดื่มที่ก่อให้เกิดผลลัพธ์เชิงลบซึ่งกำลังเป็นปัญหาที่สำคัญของวัยรุ่น เนื่องจากสามารถส่งผลกระทบต่อตามมาอย่างมาทั้งแบบเฉียบพลันและเรื้อรัง³ อย่างไรก็ตามการดื่มแบบผิดปกติมีนิยามที่หลากหลายและยังไม่ชัดเจนในการนำมาใช้ในการศึกษาต่าง ๆ แต่โดยทั่วไปจะหมายรวมถึงการดื่มแบบหนัก (heavy drinking), การดื่มหนักเป็นครั้งคราว/การดื่มแบบเมาหัวราน้ำ (binge drinking/heavy episodic drinking), การดื่มแบบเสี่ยง (hazardous drinking), การดื่มแบบอันตราย (harmful use), การดื่มแบบติด (alcohol dependence/alcoholism) เป็นต้น⁴

การดื่มแบบมีความเสี่ยง (hazardous drinking) ถือว่ามีความสำคัญในเชิงสาธารณสุขเนื่องจากเป็นภาวะเสี่ยงที่ผู้ดื่มยังไม่เกิดอาการเจ็บป่วยใดๆ แต่เป็นการดื่มที่เพิ่มความเสี่ยงของการเกิดปัญหาที่สามารถส่งผลเสียหายตามมาทั้งต่อผู้ดื่มเองหรือผู้อื่น⁵ การป้องกันการดื่มแบบเสี่ยงจึงเป็นการป้องกันตั้งแต่ในระยะแรก ก่อนมีการดื่มในระยะที่รุนแรงขึ้นที่จะก่อให้เกิดความเสียหายมากมายตามมา จากการศึกษาความชุกของการดื่มแบบมีความเสี่ยงหรือการดื่มหนักที่ถือว่ามีนิยามคล้ายคลึงกัน⁶ ของดารีกา ไสงาม และ

นันทินภัส พรุเพชรแก้ว⁷ ในกลุ่มวัยรุ่นที่เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในประเทศไทยในปี พ.ศ. 2550, 2552 และ 2559 พบว่าเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ 5.6, 6.8 เป็น 8.1 ตามลำดับ และยังพบว่านักเรียนชายดื่มมากกว่านักเรียนหญิง โดยนักเรียนชายมีอัตราความชุกเป็นร้อยละ 8.2, 10.5 และ 9.6 ตามลำดับ นักเรียนหญิงมีอัตราความชุกเป็นร้อยละ 3.3, 3.5 และ 6.8 ตามลำดับ และยังพบว่านักเรียนสายอาชีวศึกษาดื่มมากกว่านักเรียนสายสามัญ โดยพบว่า นักเรียนชายสายอาชีวศึกษาและสายสามัญมีอัตราความชุกของการดื่มสุราแบบเสี่ยงคิดเป็นร้อยละ 20.6 และ 14.3 ตามลำดับ⁸ ปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ดังกล่าว จึงเป็นสถานการณ์ที่น่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง

จากการศึกษาที่มีการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบของ Grigsby, Forster, Unger and Sussman⁹ โดยการสืบค้นจากฐานข้อมูลของ Google Scholar, Pubmed และ PsycINFO ซึ่งคัดเลือกบทความที่มีคุณภาพได้ทั้งหมด 52 บทความ ที่ทำการศึกษาในนักเรียนวิทยาลัยทั่วประเทศสหรัฐอเมริกา สรุปว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดื่มแบบผิดปกติ ได้แก่ เพศ เชื้อชาติ บุคลิกภาพ ประวัติการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ความคาดหวังเกี่ยวกับแอลกอฮอล์ ความรู้สึกเครียด แรงจูงใจในการดื่ม อิทธิพลจากเพื่อนและครอบครัว บริบททางสังคมในการดื่ม สภาพแวดล้อมในการดำรงชีวิต และยังมีการศึกษาแบบตัดขวาง (cross-sectional study) ของ Dovaren, Shiely, Byrne and Perry¹⁰ ที่ศึกษาในนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไอร์แลนด์ พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แบบเสี่ยง ได้แก่ อายุ หลักสูตรการศึกษา ชั้นปีที่ศึกษาในวิทยาลัย ที่พัก จำนวนคู่นอน

ผู้ที่สูบบุหรี่ การใช้ยาเสพติดที่ผิดกฎหมาย สำหรับ การศึกษาในประเทศไทย พบว่า ส่วนใหญ่เป็นการ ศึกษาถึงพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ปกติ ทั่วไปแบบไม่มีความเสี่ยง และมีการศึกษาจำนวน ไม่มากที่ศึกษาการดื่มแบบผิดปกติ^{11,12} มีเพียงการ ศึกษาของ วชิรา ปิยะพันธุ์, รุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวศน์ และพรนภา หอมลินธุ์¹³ ที่ศึกษาเกี่ยวกับการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์แบบมีความเสี่ยงในนักเรียน อาชีวศึกษาชาย จังหวัดชัยนาท แต่เป็นการศึกษา เพียงความตั้งใจต่อการดื่มแบบเสี่ยงและเน้น เฉพาะปัจจัยภายในตนเองเท่านั้น

จากการรายงานสถานการณ์บริโภคเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์รายจังหวัดในปี พ.ศ. 2554 ของ ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา¹⁴ พบว่า ความชุกของนักดื่ม ในประชากรวัยรุ่น (อายุ 15-19 ปี) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความชุกของนักดื่มวัยรุ่นมาก ที่สุด คิดเป็นร้อยละ 18.7 โดยจังหวัดศรีสะเกษ มีความชุกของนักดื่มวัยรุ่นสูงเป็นลำดับที่ 5 ของ ประเทศ และเป็นลำดับที่ 1 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือ ร้อยละ 25.1 ปัญหาการดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ในจังหวัดศรีสะเกษ จึงเป็นสถานการณ์ ที่น่าเป็นห่วงที่อาจมีความรุนแรงของการดื่มเพิ่ม ขึ้นในอนาคต การศึกษาครั้งนี้จึงศึกษาความชุก ของการดื่มสุราแบบเสี่ยง และปัจจัยที่มีความ สัมพันธ์กับการดื่มสุราแบบเสี่ยงของนักเรียน อาชีวศึกษาชาย จังหวัดศรีสะเกษ โดยใช้ทฤษฎี อิทธิพลสามทาง (the triadic influence theory; TTI) ของ Flay, Snyder and Petraitis¹⁵ เป็น กรอบแนวคิดในการศึกษาที่เชื่อว่าพฤติกรรมที่ เกี่ยวข้องกับสุขภาพของวัยรุ่นนั้นเป็นเรื่องที่มีความ ซับซ้อนและมีได้เกิดจากปัจจัยใดปัจจัยหนึ่ง เท่านั้น แต่เป็นพหุปัจจัย โดยเกิดจากหลายๆ ปัจจัยมารวมกัน ซึ่งครอบคลุมปัจจัยทั้งภายในตัว บุคคล ปัจจัยสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรมหรือ

ทัศนคติ และปัจจัยทางสังคมหรือระหว่างบุคคล ผลการศึกษาจะทำให้บุคลากรสาธารณสุขและผู้มี ส่วนเกี่ยวข้องเกิดความรู้ความเข้าใจที่ลึกซึ้งเกี่ยวกับ สาเหตุการดื่มสุราแบบเสี่ยง อันจะนำไปสู่การ ทำแนวทางการป้องกันตั้งแต่ระยะแรกมิให้เกิด ปัญหาจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่รุนแรง ในวัยรุ่นชายตามมา

กรอบแนวคิดในการศึกษา

การศึกษานี้ได้นำทฤษฎีอิทธิพลสามทาง (the triadic influence theory)¹⁵ มาเป็นกรอบ แนวคิดในการศึกษา ที่เชื่อว่าพฤติกรรมที่เกี่ยวข้อง กับสุขภาพของวัยรุ่นนั้นเป็นเรื่องที่มีความซับซ้อน และมีได้เกิดจากปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งเท่านั้น โดยจัด กลุ่มปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดื่มสุราแบบ เสี่ยงของนักเรียนอาชีวศึกษาชาย จังหวัด ศรีสะเกษ ออกเป็น 3 กลุ่ม คือ (1) ปัจจัยภายใน ตัวบุคคล ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความ เครียด การรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการปฏิเสธ การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การใช้สารเสพติดอื่น (2) ปัจจัยสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรมหรือทัศนคติ ได้แก่ ทัศนคติต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และ (3) ปัจจัยทางสังคมหรือระหว่างบุคคล ได้แก่ สัมพันธภาพกับครอบครัว การดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ของบุคคลในครอบครัว การยอมรับ การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของบิดา มารดา การ ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเพื่อน ปัจจัยทั้ง 3 กลุ่มนี้จะส่งผลทั้งโดยตรงและโดยอ้อมต่อการดื่ม สุราแบบเสี่ยงของนักเรียนอาชีวศึกษาชาย จังหวัด ศรีสะเกษ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความชุกของการดื่มสุราแบบ เสี่ยงในนักเรียนอาชีวศึกษาชาย จังหวัดศรีสะเกษ

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยภายในตัวบุคคล ปัจจัยสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรมหรือทัศนคติ และปัจจัยทางสังคมหรือระหว่างบุคคลกับการดื่มสุราแบบเสี่ยงในนักเรียนอาชีวศึกษาชาย จังหวัดศรีสะเกษ

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงหาความสัมพันธ์ (correlational study design)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนชาย อายุ 18 ปีขึ้นไปที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ชั้นปีที่ 1-2 ที่กำลังศึกษาภาคเรียนปกติ สถาบันอาชีวศึกษาภาคศรีสะเกษ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ ปีการศึกษา 2562 จำนวนทั้งหมด 8 แห่ง มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 3,883 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการคำนวณขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Parel et al.¹⁶ ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 239 คน แต่เพื่อป้องกันการสูญหายของข้อมูลจึงได้คำนวณเพื่อการสูญหายเพิ่มขึ้นอีกร้อยละ 20¹⁷ เป็นจำนวนเท่ากับ 287 คน คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (cluster random sampling) วิทยาลัยจำนวนครึ่งหนึ่ง ได้วิทยาลัยตัวอย่าง 4 วิทยาลัย และคำนวณขนาดตัวอย่างในแต่ละวิทยาลัยตามสัดส่วน แต่ละวิทยาลัยมีการจัดการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ชั้นปีที่ 1-2 โดยในแต่ละชั้นปีประกอบด้วยสาขาต่างๆ และในแต่ละสาขาประกอบไปด้วยจำนวนห้องเรียนที่แตกต่างกัน ในแต่ละห้องเรียนประกอบไปด้วยนักเรียนชายประมาณห้องละ 10-40 คน จึงสุ่มเลือกห้องเรียนในแต่ละชั้นปี นักเรียนชายทั้งหมดในห้องเรียนนั้นๆ ถือเป็นกลุ่มตัวอย่างและได้ตัด

นักเรียนที่มีการดื่มแบบอันตรายและดื่มแบบติดออกไป เหลือจำนวนตัวอย่างที่นำไปวิเคราะห์ข้อมูลทั้งสิ้น 240 คน

เครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง ประกอบด้วยจำนวนข้อคำถาม 74 ข้อ แบ่งเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับชั้นปี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาชีพบิดา อาชีพมารดา รายได้ครอบครัว การอยู่อาศัย

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความเครียด วัดโดยแบบวัด Stress Test 5 (ST5) ของกรมสุขภาพจิต¹⁸ มีลักษณะมาตรวัดแบบประเมินค่า (rating scales) แบ่งเป็น 4 ระดับ คือ เป็นประจำ บ่อยครั้ง เป็นบางครั้ง แทบไม่มี จำนวน 5 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามการรับรู้เกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

3.1 การรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ วัดโดยใช้แบบวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองในการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (drinking refusal self-efficacy questionnaire-revised in an adolescent sample : DRSEQ-RA) ของ Young, Hasking, Oei & Loveday¹⁹ ซึ่งแปลภาษาไทยโดย อัญชลี เหมชะญาติ, พรนภา ทอมสินธุ์ และรุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวศน์²⁰ มีลักษณะมาตรวัดเป็นแบบลิเคิร์ต (likert scales) แบ่งเป็น 4 ระดับคือ มั่นใจอย่างยิ่ง ค่อนข้างมั่นใจ ค่อนข้างไม่มั่นใจ ไม่มั่นใจเลย จำนวน 14 ข้อ

3.2 ทศนคติต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ วัดโดยใช้แบบสอบถามที่ปรับจากแบบสอบถามของ พรนภา หอมสินธุ์ และรุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวศน์²¹ ประกอบไปด้วยองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และการปฏิบัติ มีลักษณะมาตรวัดเป็นแบบลิเคิร์ต (likert scales) แบ่งเป็น 4 ระดับคือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 20 ข้อ

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับผู้ปกครอง วัดโดยใช้แบบสอบถามความผูกพันกับครอบครัวที่ปรับจากแบบสอบถามของ พรนภา หอมสินธุ์ และรุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวศน์²¹ ประกอบด้วยข้อคำถาม 9 ข้อ มีลักษณะมาตรวัดเป็นแบบลิเคิร์ต (likert scales) แบ่งคะแนนเป็น 4 ระดับคือ จริงทีเดียว จริงค่อนข้างมาก จริงอยู่บ้าง ไม่จริง การยอมรับ การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของบิดามารดา วัดโดยใช้ข้อคำถามของ พรนภา หอมสินธุ์ และรุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวศน์²¹ จำนวน 1 ข้อ

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรม การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของบุคคลในครอบครัว และเพื่อน การใช้สารเสพติดอื่น และการดื่มสุราแบบเสี่ยง ที่วัดโดยใช้แบบประเมินปัญหาการดื่มสุรา (AUDIT: alcohol use disorders identification test) ที่ผลิตและเผยแพร่โดยแผนงานการพัฒนาระบบ รูปแบบและวิธีการบำบัดรักษาผู้มีปัญหาการบริโภคสุราแบบบูรณาการ (พรส.)⁵ ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 10 ข้อ แต่ละข้อมีคะแนน 0-4 คะแนน โดยมีผลรวมคะแนนของแบบประเมินทั้ง 10 ข้ออยู่ระหว่าง 0-40 คะแนน มีเกณฑ์ในการแบ่งระดับ ได้แก่ (1) ผู้ดื่มแบบมีความเสี่ยงต่ำ (low risk drinker) มีค่าคะแนน 0-7 คะแนน (2) ผู้ดื่มสุราแบบเสี่ยง (hazardous drinker) มีค่าคะแนน 8-15 คะแนน (3) ผู้ดื่มแบบอันตราย (harmful use) มีค่า

คะแนน 16-19 คะแนน (4) ผู้ดื่มแบบติด (alcohol dependence) มีค่าคะแนน 20-40 คะแนน

แบบสอบถามดังกล่าวได้นำไปทดลองใช้ (try out) ในนักเรียนที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ความเครียด การรับรู้สรรถนะแห่งตนในการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทศนคติต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สัมพันธภาพกับครอบครัว และแบบประเมินปัญหาการดื่มสุรา เท่ากับ .78 .90 .79 .77 และ .98 ตามลำดับ

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาครั้งนี้ได้รับการรับรองจริยธรรม การวิจัย ก่อนการทำวิจัย (รหัส 04-06-2562) จากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา การเข้าร่วมการวิจัยของกลุ่มตัวอย่างต้องลงลายมือชื่อในใบยินยอมเข้าร่วมวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนอาชีวศึกษาชายที่ยินดีเข้าร่วมการวิจัยในวันที่นัดหมายที่ห้องเรียน โดยจัดที่นั่งให้ห่างกันเพื่อความเป็นส่วนตัว หลังจากนั้นผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์และรายละเอียดของการวิจัย พร้อมทั้งอธิบายวิธีการตอบแบบสอบถาม ใช้เวลาในการทำแบบสอบถามประมาณ 30 นาที ไม่มีเจ้าหน้าที่หรืออาจารย์ของวิทยาลัยอยู่ในห้องเรียน ภายหลังจากทำแบบสอบถามเสร็จให้นักเรียนอาชีวศึกษาชายตรวจสอบความครบถ้วนของการตอบข้อคำถาม และใส่แบบสอบถามไว้ในซองกระดาษวางไว้บนโต๊ะ

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล และข้อมูลการดื่มสุราแบบเสี่ยงด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ศึกษากับการดื่มสุราแบบเสี่ยงโดยใช้สถิติ Binary Logistic Regression ที่ 95% CI (confidential interval of odds ratio)

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปและการดื่มสุรา

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนอาชีวศึกษาชายระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงมากกว่าครึ่งหนึ่งคิดเป็นร้อยละ 55.4 อายุน้อยกว่า 20 ปี โดยมีอายุมากที่สุดเท่ากับ 24 ปี อายุน้อยที่สุดเท่ากับ 18 ปี อายุเฉลี่ยเท่ากับ 19.5 ปี (SD=1.06) อยู่ในระดับชั้นปีที่ 1 และ 2 ในสัดส่วนใกล้เคียงกัน คิดเป็นร้อยละ 45.0 และ 55.0 ตามลำดับ อาชีพของบิดาและอาชีพของมารดามากกว่าครึ่งหนึ่งประกอบอาชีพเกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 52.5 และ 53.3 ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างมีรายได้ครอบครัวเพียงพอ ไม่มีหนี้สิน ร้อยละ 53.3 และกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 69.6 พักอาศัยอยู่กับบิดาและมารดา

กลุ่มตัวอย่างมีความชุกของการดื่มสุราแบบเสี่ยง ร้อยละ 49.5 โดยส่วนใหญ่ ร้อยละ 85.0 ชอบดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประเภทเบียร์มากที่สุด มากกว่าครึ่งหนึ่งให้เหตุผลในการเลือกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เนื่องมาจากรสชาติดี คิดเป็นร้อยละ 53.9 ส่วนใหญ่ ร้อยละ 85.4 ได้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์มาจากการซื้อจากร้านค้า และยังพบอีกว่าสถานที่ที่กลุ่มตัวอย่างนิยมดื่มมากที่สุดคือบ้านเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 36.9

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ศึกษากับการดื่มสุราแบบเสี่ยง

ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดื่มสุราแบบเสี่ยง พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดื่มสุราแบบเสี่ยงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติตามลำดับขนาดของความสัมพันธ์ ดังนี้ การใช้สารเสพติดอื่น การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเพื่อน การรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ความเครียด และทัศนคติต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้สารเสพติดอื่น มีโอกาสเสี่ยงต่อการดื่มสุราแบบเสี่ยงเป็น 5.8 เท่า (AOR=5.76, 95% CI=1.71-19.43) ของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช้สารเสพติดอื่น กลุ่มตัวอย่างที่มีเพื่อนดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีโอกาสเสี่ยงต่อการดื่มสุราแบบเสี่ยงเป็น 3.5 เท่า (AOR=3.54, 95% CI=1.41-8.91) ของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีเพื่อนดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่มีการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์น้อย มีโอกาสเสี่ยงต่อการดื่มสุราแบบเสี่ยงเป็น 3.4 เท่า (AOR=3.35, 95% CI=1.79-6.28) ของกลุ่มตัวอย่างที่มีการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มาก ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เครียดปานกลางถึงมาก มีโอกาสเสี่ยงต่อการดื่มสุราแบบเสี่ยงเป็น 2 เท่า (AOR=1.95, 95% CI=1.02-3.75) ของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เครียดน้อย และกลุ่มตัวอย่างที่มีทัศนคติเห็นด้วยต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีโอกาสเสี่ยงต่อการดื่มสุราแบบเสี่ยงเป็น 2 เท่า (AOR=1.95, 95% CI=1.04-3.68) ของกลุ่มตัวอย่างที่มีทัศนคติไม่เห็นด้วยต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่า Crude และ Adjust Odds Ratio ของปัจจัยต่างๆ ต่อการดื่มสุราแบบเสี่ยงในกลุ่มตัวอย่าง (n=240)

ปัจจัยที่ศึกษา	Crude OR	95% CI	Adjusted OR	95% CI
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (GPA)				
> 3.00 ^(R)	1.00			
≥ 3.00	1.47	0.87-2.49	1.09	0.59-2.01
ความเครียด				
เครียดน้อย ^(R) (0-4 คะแนน)	1.00			
เครียดปานกลางถึงมาก (5-15 คะแนน)	2.71*	1.52-4.82	1.95*	1.02-3.75
การรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการปฏิเสธการดื่ม				
มาก ^(R) (38-56 คะแนน)	1.00			
น้อย (0-37 คะแนน)	4.05**	2.31-7.11	3.35**	1.79-6.28
การใช้สารเสพติดอื่น				
ไม่ใช้ ^(R)	1.00			
ใช้	5.83**	1.98-17.12	5.76**	1.71-19.43
ทัศนคติต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์				
ไม่เห็นด้วย ^(R) (0-43 คะแนน)	1.00			
เห็นด้วย (44-58 คะแนน)	3.01*	1.75-5.16	1.95*	1.04-3.68
สัมพันธ์ภาพกับครอบครัว				
ผูกพันมาก ^(R) (31-36 คะแนน)	1.00			
ผูกพันน้อย (0-30 คะแนน)	1.06	0.63-1.78	0.79	0.42-1.47
การดื่มเครื่องดื่มของบุคคลในครอบครัว				
ไม่มี ^(R)	1.00			
มี	0.90	0.53-1.52	0.78	0.42-1.45
การยอมรับการดื่มเครื่องดื่มของบิดามารดา				
ไม่ยอมรับ ^(R)	1.00			
ยอมรับ	2.01	1.12-3.61	1.59	0.81-3.13
การดื่มเครื่องดื่มของเพื่อน				
ไม่มี ^(R)	1.00			
มี	3.68**	1.68-8.07	3.54**	1.41-8.91

* p<0.05 ** p<0.01 (R) กลุ่มอ้างอิง

สรุปและอภิปรายผล

การศึกษาครั้งนี้ พบว่า นักเรียนอาชีวศึกษาชาย จังหวัดศรีสะเกษ เกือบครึ่งหนึ่งมีการดื่มสุราแบบเสี่ยง คิดเป็นร้อยละ 49.5 ซึ่งผลการศึกษาในครั้งนี้พบอัตราการดื่มสุราแบบเสี่ยงสูงกว่าการศึกษาของ สลิลทิพย์ โกพลรัตน์, รุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวศน์ และพรนภา หอมสินธุ์¹¹ ที่พบว่านักเรียนชายอาชีวศึกษา จังหวัดชลบุรี มีการดื่มแบบเสี่ยง คิดเป็นร้อยละ 30.5 โดยทั้ง 2 การศึกษาเป็นการศึกษาในนักเรียนอาชีวศึกษาชายระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ชั้นปีที่ 1-2 เช่นเดียวกัน แต่ทั้งนี้เนื่องมาจากในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาในจังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งจังหวัดศรีสะเกษเป็นจังหวัดหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีประเพณีที่สืบทอดกันมาอย่างยาวนานจำนวนมาก ได้แก่ ประเพณีงานปีใหม่ งานสงกรานต์ งานบุญบั้งไฟ งานทอดกฐิน งานทอดผ้าป่า งานศพ งานบวช งานบุญอัฐิ ไร่ไผ่ผีบรรพบุรุษ ไร่ผีฟ้า งานบุญประดับดิน งานลอยกระทง งานขึ้นบ้านใหม่ งานแต่ง และงานบุญออกพรรษา ในแต่ละประเพณีนั้นล้วนมีสุราเข้ามาร่วมในประเพณีด้วยเสมอ จนกลายเป็นความคุ้นชินของคนในชุมชนและสังคมในจังหวัดศรีสะเกษ และเมื่อถึงงานเทศกาลประเพณีวัยรุ่นก็จะพบเห็นผู้ใหญ่ดื่มสุรา กลายเป็นการหล่อหลอมให้วัยรุ่นมองว่าเป็นเรื่องปกติ เพราะใครก็ดื่มได้ จึงทำให้วัยรุ่นในจังหวัดศรีสะเกษเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ง่าย²² และจากข้อมูลพื้นฐาน พบว่า วัยรุ่นสามารถเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ง่ายจากการซื้อเองตามร้านค้าที่มีอยู่ทั่วไปถึงร้อยละ 85.4 และผลการศึกษาในครั้งนี้ ยังพบอัตราการดื่มสุราสูงกว่าการศึกษาของศูนย์วิจัยปัญหาสุรา¹⁴ ในปี

พ.ศ. 2554 พบว่าจังหวัดศรีสะเกษมีความชุกของนักดื่มวัยรุ่นเพียงร้อยละ 25.1 ทั้งนี้เนื่องมาจากการศึกษาของศูนย์วิจัยปัญหาสุราเป็นการศึกษาการดื่มสุราแบบปกติทั่วไปในกลุ่มวัยรุ่นทั้งเพศชายและหญิง ทั้งสายสามัญและสายอาชีพ แต่ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาการดื่มสุราแบบเสี่ยงในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนอาชีวศึกษาและศึกษาในเพศชายเท่านั้น

สำหรับปัจจัยที่พบว่ามีความสัมพันธ์กับการดื่มสุราแบบเสี่ยงมีหลายประการ ซึ่งครอบคลุมทั้ง 3 กลุ่มปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยภายในตัวบุคคล ปัจจัยสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรมหรือทัศนคติ และปัจจัยทางสังคมหรือระหว่างบุคคล ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการดื่มสุราแบบเสี่ยงของวัยรุ่น ตามที่ได้กล่าวไว้ในทฤษฎีอิทธิพลสามทาง (The Triadic Influence Theory; TTI) ของ Flay et al.¹⁵ โดยพบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดื่มสุราแบบเสี่ยงของนักเรียนอาชีวศึกษาชาย จังหวัดศรีสะเกษ ได้แก่ การใช้สารเสพติดอื่น การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเพื่อน การรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ความเครียด และทัศนคติต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สามารถอธิบายได้ดังนี้

การใช้สารใด ๆ ก็ตามที่ไม่ใช่อาหารและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เมื่อใช้ไปแล้วสามารถส่งผลกระทบต่อการทำงานทั้งด้านร่างกาย จิตใจ ซึ่งสามารถเปลี่ยนความคิด ความรู้สึก และการกระทำของบุคคลนั้นได้²³ ซึ่งการใช้สารเสพติดอื่นเป็นปัจจัยภายในตัวบุคคล (intrapersonal) ถือเป็นอิทธิพลในระยะไกล (ultimate influence) สามารถส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมได้น้อย แต่ทำให้เกิดความเสี่ยงต่อการใช้สารเสพติดในระยะ

ยาวได้⁵ ดังนั้นวัยรุ่นที่มีการใช้สารเสพติดอื่น เช่น สูบบุหรี่ การใช้กัญชา ยาบ้า ฯลฯ จึงมีโอกาสเสี่ยงที่จะดื่มสุราแบบเสี่ยงมากกว่าวัยรุ่นที่ไม่มีการใช้สารเสพติด สอดคล้องกับการศึกษาของ Dovaren et al.¹⁰ พบว่า นักศึกษาที่ใช้สารเสพติดอื่นมีโอกาสเสี่ยงต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แบบเสี่ยงสูงเป็น 2.3 เท่า ของนักศึกษาที่ไม่ใช้สารเสพติดอื่น

การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเพื่อน เป็นปัจจัยทางสังคมหรือระหว่างบุคคล (*social/interpersonal influence*) ถือเป็นอิทธิพลในระยะกลาง (*distal influence*) เป็นปัจจัยระหว่างบุคคลที่ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้บรรทัดฐานของเพื่อน และเกิดแรงจูงใจที่จะทำตาม ก่อให้เกิดความเชื่อตามบรรทัดฐานทางสังคมและนำไปสู่การปฏิบัติพฤติกรรมตามต่อไป³ ดังนั้นหากวัยรุ่นมีเพื่อนสนิทดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จึงมีโอกาสดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าวัยรุ่นที่ไม่มีเพื่อนสนิทดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สอดคล้องกับการศึกษาของ สลิลทิพย์ โกพลรัตน์ และคณะ¹¹ ที่พบว่า การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเพื่อนสนิทมีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แบบผิดปกติของนักเรียนชายอาชีวศึกษา

การรับรู้สมรรถนะแห่งตน เป็นปัจจัยภายในตัวบุคคล (*intrapersonal influence*) ถือเป็นอิทธิพลในระยะใกล้ (*proximal influence*) เป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลได้มากและโดยตรงต่อการเกิดพฤติกรรม¹⁵ เมื่อบุคคลนั้นมีความมั่นใจก็จะส่งผลให้บุคคลนั้นมีความพยายามที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นออกมา²⁴ สอดคล้องกับการศึกษาของ สลิลทิพย์ โกพลรัตน์ และคณะ¹¹ ที่พบว่าการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีความสัมพันธ์ต่อการดื่ม

เครื่องดื่มแอลกอฮอล์แบบผิดปกติของนักเรียนชายอาชีวศึกษา

ความเครียด ปัจจัยภายในตัวบุคคล (*intrapersonal influence*) ถือเป็นอิทธิพลในระยะไกล (*ultimate influence*) ที่สามารถส่งผลต่อการคิดการตัดสินใจในการกระทำพฤติกรรม¹⁵ วัยรุ่นที่เครียดนั้น มักขาดทักษะในการปรับตัวและแก้ไขปัญหา อาจพบว่าการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทำให้ลดภาวะเครียดได้ชั่วคราว จึงทำให้วัยรุ่นเกิดการพึ่งเครื่องดื่มแอลกอฮอล์²⁵ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สลิลทิพย์ โกพลรัตน์ และคณะ¹¹ พบว่า ความเครียดมีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แบบผิดปกติของนักเรียนชายอาชีวศึกษา

ทัศนคติที่มีต่อพฤติกรรม ถือเป็นอิทธิพลสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม (*cultural environment influence*) ที่สำคัญ เป็นอิทธิพลที่เกิดจากบริบททางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมโดยทั่วไปที่บุคคลต้องมีปฏิสัมพันธ์ด้วย ทำให้เกิดการรับรู้ข้อมูลและประสบการณ์ ส่งผลต่อความสามารถในการคาดเดาผลดีผลเสียของพฤติกรรมที่จะเกิดขึ้น และมีการให้คุณค่าต่อผลลัพธ์นั้น กลายเป็นทัศนคติของบุคคลที่มีต่อพฤติกรรมนั้น ๆ และนำไปสู่การตัดสินใจและการเกิดพฤติกรรมนั้น ๆ ต่อไป³ และถือเป็นอิทธิพลในระยะใกล้ (*proximal influence*) ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลได้มากและโดยตรงต่อการเกิดพฤติกรรม¹⁵ ดังนั้นวัยรุ่นที่มีทัศนคติทางบวกต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จึงมีโอกาสดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แบบเสี่ยงสูงกว่าวัยรุ่นที่มีทัศนคติทางลบต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สอดคล้องกับการศึกษาของ วัลลภา กุณทิยะ, พรนภา หอมสินธุ์ และรุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวศน์²⁶

พบว่าทัศนคติต่อการตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์มีความสัมพันธ์กับการตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์

ส่วนปัจจัยที่พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับการตีพิมพ์สุราแบบเสียงของนักเรียนอาชีวศึกษาชายจังหวัดศรีสะเกษ ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสัมพันธภาพกับครอบครัว การตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ของบุคคลในครอบครัว และการยอมรับการตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ของบิดามารดา สามารถอธิบายได้ดังนี้

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่มีความสัมพันธ์กับการตีพิมพ์สุราแบบเสียง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากถึงแม้ว่าวัยรุ่นจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงก็ตามแต่โดยธรรมชาติของวัยรุ่นทุกคนแล้ววัยรุ่นเป็นวัยแห่งการอยากรู้อยากลอง ชอบการทดลอง²⁷ โดยเฉพาะเรื่องของการตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์แล้วยังเป็นเรื่องที่ทำหาย หากใครไม่ตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ถือว่าไม่เท่ ไม่ใช่พรรคพวกเดียวกันเข้าสังคมกับเพื่อนไม่ได้²⁸ ดังนั้นวัยรุ่นที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงหรือต่ำ จึงมีการตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ไม่แตกต่างกัน

สัมพันธภาพกับครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับการตีพิมพ์สุราแบบเสียง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากถึงแม้ว่าวัยรุ่นจะมีสัมพันธภาพที่ดีกับครอบครัวแต่โดยการใช้ชีวิตส่วนใหญ่ของวัยรุ่นแล้วมักใช้เวลาในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันกับเพื่อนเพื่อนจึงมีความสำคัญกับวัยรุ่นมากและสามารถลดทอนอิทธิพลของพ่อแม่ลงได้

การตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ของบุคคลในครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับการตีพิมพ์สุราแบบเสียงโดยทั่วไปแล้วพ่อแม่เป็นบุคคลที่สำคัญที่มีอิทธิพลที่จะก่อให้เกิดพฤติกรรมเสี่ยงต่อวัยรุ่นเป็นอย่างมาก เช่น หากพ่อแม่มีพฤติกรรมเสี่ยงก็จะทำให้

วัยรุ่นเรียนรู้และเลียนแบบพ่อแม่ได้ แต่อย่างไรก็ตามเนื่องจากเครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์มีวางจำหน่ายทั่วไปในท้องตลาด และการตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ยังเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเป็นปกติทั่วไปในสังคมไทยตามวาระและโอกาสต่าง ๆ วัยรุ่นจึงไม่จำเป็นต้องเลียนแบบพฤติกรรมดังกล่าวจากพ่อแม่ แต่สามารถเรียนรู้และเลียนแบบได้จากบุคคลอื่น ๆ ในสังคม ดังนั้นการตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ของพ่อแม่จึงไม่มีอิทธิพลต่อการตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ของวัยรุ่น

การยอมรับการตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ของบิดามารดาไม่มีความสัมพันธ์กับการตีพิมพ์สุราแบบเสียง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบิดามารดาที่ไม่ยอมรับการตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ของวัยรุ่น ถึงแม้จะมีการตักเตือน อบรมสั่งสอน หรือการควบคุมที่ทำให้วัยรุ่นรับรู้ได้ว่าบิดามารดาไม่ยอมรับพฤติกรรมการตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ แต่หากการอบรมสั่งสอนดังกล่าวกระทำโดยขาดทักษะการสื่อสารที่ดี ทำให้เกิดการดูต่ำว่ากล่าวหรือตำหนิที่รุนแรง อาจส่งผลในเชิงลบได้มากกว่า

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ส่งเสริมให้วัยรุ่นมีการจัดการความเครียดที่เหมาะสม เช่น เล่นกีฬา ออกกำลังกาย ทำกิจกรรมสันทนาการต่าง ๆ รวมทั้งควรให้ความรู้แก่วัยรุ่นถึงแม้ว่าการตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์อาจทำให้รู้สึกมีความสุข ลืมเรื่องที่ไม่สบายใจได้ชั่วคราว แต่หากตีพิมพ์บ่อย ๆ อาจทำให้เป็นผู้ตีพิมพ์ติดได้ ส่งผลเสียทั้งต่อตนเองและสังคม รวมทั้งอาจารย์ที่ปรึกษาประจำชั้นควรให้การดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด สอบถามชีวิตความเป็นอยู่ ปัญหาชีวิตเพื่อประเมินปัญหาและหาแนวทางที่เหมาะสมในการให้การช่วยเหลือ

2. ส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยพัฒนาวัยรุ่นให้มีทักษะในการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การเรียนรู้จากวัยรุ่นต้นแบบที่ไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการพูดชื่นชมให้กำลังใจ เพื่อให้วัยรุ่นมั่นใจว่าตนเองสามารถปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้เช่นกัน

3. ควรมีการปรับทัศนคติที่ถูกต้องต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยการใช้สื่อต่างๆ ที่มีความหลากหลาย สร้างสรรค์ น่าสนใจ ที่ดึงดูดความสนใจของวัยรุ่น และวัยรุ่นสามารถเข้าถึงได้ง่าย สะดวกรวดเร็ว เช่น อินเทอร์เน็ต อินสตาแกรม แอปพลิเคชันผ่านมือถือ เป็นต้น

4. การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเพื่อนเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลมากต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น ดังนั้นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรจัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ให้กับวัยรุ่นทั้งในโรงเรียนและในชุมชน เพื่อให้วัยรุ่นได้มีพื้นที่ในการทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มเพื่อนที่หลากหลาย ได้แก่ กิจกรรมกีฬา ดนตรีและนันทนาการ กิจกรรมอาสาสมัครทำประโยชน์เพื่อสังคม เข้าค่ายศิลปะ เป็นต้น เพื่อให้วัยรุ่นได้พบปะและเรียนรู้ว่ามีวัยรุ่นอีกมากมายที่ไม่ได้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก็สามารถเป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อนได้ และควรให้ความช่วยเหลือวัยรุ่นที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้เลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้วย

5. สถานศึกษาควรมีการติดตามเฝ้าระวังการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และสารเสพติดอื่น ๆ ทุกชนิดในโรงเรียนอย่างเคร่งครัด โดยออกกฎ

ระเบียบข้อบังคับต่างๆ และมีการบังคับใช้เพื่อควบคุมและช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาการใช้สารเสพติด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาปัจจัยเชิงป้องกัน เช่น การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ การมีเป้าหมายในตนเอง ทักษะการเข้าสังคม เป็นต้น เพื่อให้เข้าใจถึงปัจจัยที่มีผลต่อการดื่มสุราของวัยรุ่นครอบคลุมมากขึ้น และทำการศึกษาในวัยรุ่นกลุ่มอื่นๆ ได้แก่ วัยรุ่นหญิง วัยรุ่นที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย วัยรุ่นนอกระบบการศึกษา เด็กเร่ร่อน เป็นต้น เนื่องจากมีบริบทที่แตกต่างกันอาจทำให้มีปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่แตกต่างกัน การศึกษาในระยะยาวซึ่งจะทำให้สามารถอธิบายปัจจัยต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการดื่มสุราแบบเสี่ยงเชิงสาเหตุได้ชัดเจนขึ้น และศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมป้องกันการดื่มสุราแบบเสี่ยงที่เน้นการเสริมสร้างความสามารถในการจัดการความเครียด การรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และทัศนคติที่ถูกต้องต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ประเภททุนพัฒนาบัณฑิตศึกษา ประจำปี 2563

เอกสารอ้างอิง

1. Waleewong O. All-round look “Teen drinkers and school-aged mothers” [Internet]. 2011 Feb [cited 2018 Feb 12]. Available from: <http://www.thaihealth.or.th/data/ecatalog/256/pdf/256.pdf>. (in Thai)
2. Saengow U, Vichitkunakorn P, Assanangkornchai S. Facts and figures: alcohol in Thailand. Songkhla: Center of Alcohol Studies; 2016. (in Thai)
3. Homsin P, editor. Concepts and theories for practice: smoking and alcohol drinking prevention among adolescents. Chon Buri: Chon Buri Printing House; 2015. (in Thai)
4. Drug and Alcohol Rehab Asia in Thailand (DARA Thailand). Problem drinker defined. Trat: DARA Thailand; 2018. (in Thai)
5. Integrated Management for Alcohol Intervention Program. Alcohol use identification test. Bangkok: Integrated Management for Alcohol Intervention Program; 2009. (in Thai)
6. Reid MC, Fiellin DA, O’Connor PG. Hazardous and harmful alcohol consumption in primary care. Arch Intern Med 1999;159(15):1681-89.
7. Saingam D, Pruphetkaew N. Alcohol drinking behavior and health risk behavior of high school students in Thailand. In: Saengow U, Vichitkunakorn P, Assanangkornchai S. Facts and figures: alcohol in Thailand. Songkhla: Center of Alcohol Studies; 2016. p. 17-22. (in Thai)
8. Assanangkornchai S, Mukthong A, Inthanon T. A surveillance of drinking behaviors and other health-risk behaviours among high school students in Thailand. Songkhla: Pimdee Karnpim; 2008. (in Thai)
9. Grigsby TA, Forster M, Unger JB, Sussman S. Predictor of alcohol-related negative consequences in adolescents: A systematic review of the literature and implications for future research. J Adolesc 2017;48(1):15-35.
10. Dovaren MP, Shiely F, Byrne M, Perry IJ. Hazardous alcohol consumption among university students in Ireland: a cross-sectional study. BMJ Open 2015;5(1):1-8.
11. Kophonrat S, Srisuriyawate R, Homsin P. Factors related to problematic drinking among male vocational students, Chon Buri province. Journal of Nursing Science Chulalongkorn University 2015;27(2):132-46. (in Thai)
12. Tonpornkrang R, Homsin P, Srisuriyawate R. Factors related to binge drinking among male vocational students in Surin province. Journal of Public Health Nursing 2015;29(1):29-42. (in Thai)

13. Piyapan W, Srisuriyawate R, Homsin P. Predictive factors of intention to engage in risk drinking among male vocational students in Chai Nat province. *The Journal of Faculty of Nursing Burapha University* 2016;24(2):85-96. (in Thai)
14. Center for Alcohol Studies. Provincial alcohol report 2011. Nonthaburi: The Graphico systems; 2013. (in Thai)
15. Flay BR, Snyder F, Petraitis J. The theory of triadic influence. In: DiClemente RJ, Crosby RA, Kegler MC, editors. *Emerging theories in health promotion practice and research*. 2nd ed. New York: Jossey-Bass; 2009. p. 451-510.
16. Parel CP, Caldito GC, Ferrer PL, De Guzman GG, Sinsioco CS, Tan RH, editor. *Sampling design and procedures*. New York: AIDIC; 1973.
17. Kaewkungwal J, Singhasivanon P. Sample size in clinical research. In: Pitisuttithum P, Picheansoonthon C, editors. *Textbook of clinical research*. Bangkok: Amarin printing & publishing; 2011. p. 107. (in Thai)
18. Department of Mental Health. Stress test 5 (ST5) [Internet]. 2016 [cited 2018 Sep 28]. Available from: <https://www.dmh.go.th>. (in Thai)
19. Young RM, Hasking PA, Oei TPS, Loveday W. Validation of the drinking refusal self-efficacy questionnaire-revised in an adolescent sample (DRSEQ-RA). *Addictive Behaviors* 2007;32(4):862-8.
20. Hamchayad A, Homsin P, Srisuriyawate R. Factors related to alcohol drinking among female undergraduate students in Chanthaburi province. *Journal of Public Health Nursing* 2010; 24(3):21-38. (in Thai)
21. Homsin P, Srisuriyawate R. Beliefs, patterns, and factors related to alcohol drinking stages among Thai youths in eastern region. *The Public Health Journal of Burapha University* 2010; 5(2):28-39. (in Thai)
22. Sornpaisarn B. Like this, It must be withdrawn. *Withdrawing alcohol from culture* [Internet]. 2017 [cited 2019 Dec 28]. Available from: <https://mgonline.com>. (in Thai)
23. Department of Mental Health. Drug abuse: Thai youth must know, But don't have to try [Internet]. 2016 [cited 2019 Feb 27]. Available from: <http://www.prdmh.com/>. (in Thai)
24. Bandura A, editor. *Self-efficacy: The exercise of control*. New York: W.H. Freeman; 1997.

25. The Encyclopedia for Youth. Factors promote to alcohol drinking [Internet]. 2006 [cited 2018 May 20]. Available from: <http://kanchanapisek.or.th/kp6/sub/book/book.php?book =27&chap =6&page=t27-6-infodetail03.html>. (in Thai)
26. Kunteeya W, Homsin P, Srisuriyawate R. Factors related to alcohol drinking among male vocational students in Chai Nat province. *Journal of Nursing and Education* 2015;8(1):11-26. (in Thai)
27. Thaihealth. “Alcohol drinking” Supporting factors for male social values. Bangkok: Thaihealth; 2012. (in Thai)
28. Bunkan P. Physical, mental, emotional, and sexual developmental characteristics [Internet]. 2012 [cited 2018 Mar 21]. Available from: <https://sites.google.com/site/bombam6653/bth-thi-2-kar-peliynpaelng-thang-rangkay-citci-xarmn-laea-phathnakar-thang-phes>. (in Thai)